

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Aika 13.10.2025, klo 15:00 - 15:45

Paikka Sähköinen kokous

Käsitellyt asiat

§ 15 Valtuustokysely kohtuuhintaisen asuntotuotannon turvaamisesta Tampereella - Laura Korhonen

§ 16 Valtuustokysely kotouttamisen suomen kielen opiskelumahdollisuuksista - Johanna Kirjavainen

§ 17 Valtuustokysely painotusopetuksen tulevaisuudesta Tampereella - Ida Leino ja Saija Pitkänen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Saapuvilla olleet jäsenet

Kummola Kalervo, puheenjohtaja
Julin Sofia, 1. varapuheenjohtaja
Minkkinen Minna, 3. varapuheenjohtaja
Aaltonen Mikko
Asp Antti
Eskelinen Riina-Eveliina
Evilä Tommi
Grann Hanna-Maria
Halinen Aino
Hanhela Milka
Helimo Matti
Hiltunen Kari-Matti
Hirvelä Juho
Holmqvist Ronny
Ivanoff Antti
Jaatinen Tuila
Jussila Anne-Mari
Jäntti Aleks
Kaleva Lassi, varajäsen
Kallio Kalle
Kampman Ulla
Kirjavainen Johanna
Korhonen Laura
Kostiainen Leena
Kuitu Pilvi
Leino Ida
Lindberg Nina, varajäsen
Lindén Lauri
Loukaskorpi Johanna
Lyly Lauri
Machaal Mahmoud
Mustakallio Jaakko
Nurminen Ilmari
Porttikivi Ilkka
Puolimatka Marika
Pursiainen-Hautala Sirpa
Rängman Helena, varajäsen
Sirén Jouni
Skön Erika
Taina Anneli
Tanus Sari
Tapio Mitja
Träskbäck Jocka
Vikman Sofia
Vänskä Laura

Muut saapuvilla olleet

Kaunisto Kalle, Hallintosihteeri, sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kannonlahti Katja, Viestintäjohtaja
Klami Laura, Lakiasiaintohtaja
Yli-Rajala Juha, konserni-tohtaja

Poissa

Sangervo Julia, 2. varapuheentohtaja
Aleksovski Atanas
Gustafsson Jukka
Hanhilahti Vilhartin
Hirvonen Mira
Ikonen Anna-Kaisa
Jussila Perttu
Järvenpää Elina
Järvisalo Vilma
Kaivonen Kirsi
Kajander Kerttu, nuorisovaltuuston edustaja
Karjalainen Miisa
Kuusipalo Saana
Moilanen Anna
Nevanperä Lauri
Ovaska Jouni
Priimägi Oliver
Puisto Sakari
Rajala Petri
Riikonen Rasmus, nuorisovaltuuston edustaja
Salmijärvi Mirja
Suomi Iia-Elisabeth
Tynkkynen Oras
Uotila Mats
Vigelius Joakim
Viitanen Pia
Virolainen Atte

Allekirjoitukset

Kalervo Kummola
Puheenjohtaja

Kalle Kaunisto
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 15

Valtuustokysely kohtuuhintaisen asuntotuotannon turvaamisesta Tampereella - Laura Korhonen

TRE:5044/10.00.01/2025

Päätös

Merkittiin.

Perustelut

Laura Korhosen valtuustokysely kohtuuhintaisen asuntotuotannon turvaamisesta Tampereella

Asunnottomuus on lisääntynyt Tampereella eniten verrattuna muihin Suomen kaupunkeihin.

Sekä kokonaisasunnottomuus yksin elävien keskuudessa, että pitkäaikaisasunnottomuus kasvoivat merkittävästi vuonna 2024. Yksin elävien osalta asunnottomuus kasvoi yli 40 %, eli yli 100 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Pitkäaikaisasunnottomuus lähes kolminkertaistui. Vuonna 2023 pitkäaikaisesti asunnottomia oli Tampereella 33, vuonna 2024 jo 92.

Tästä voidaan perustellusti tulkita, että kohtuuhintaisia asuntoja ei ole Tampereella riittävästi nyt. Huolenani on, että Suomen hallituksen toteuttamien ARA-leikkausten myötä, ei ole myöskään tulevaisuudessa.

Hallitus aikoo laskea valtion tukeman asuntotuotannon vuotuista korkotukilainavaltuutta 365 miljoonalla eurolla vuodesta 2027 lähtien. Samalla leikataan myös kuntien valtionosuuksia.

Nämä asiat voivat vaikuttaa siihen, että

- Pula kohtuuhintaisista asunnoista pahenee tulevina vuosina, kun niitä ei ole eikä rakenneta riittävästi.
- Vuokrat nousevat kohtuuttomasti, kun kohtuuhintaisia asuntoja on vähemmän kilpailemassa "vapaille vuokramarkkinoilla".
- Asunnottomuus lisääntyy entisestään.
- Asunnottomuuden negatiiviset sivuvaikutukset (sairastuminen, mielenterveysongelmat, syrjäytyminen, työllisyyden haasteet, toivottomuus elämään) lisääntyvät.

Kohtuuhintainen asunto on monelle edellytys siihen, että voi työskennellä riittävän lähellä työpaikkaa tai muuttaa toiseen kaupunkiin opiskelemaan. Voi olla, että tulee vastaan tilanne, että ihminen, joka muuttaisi kaupunkiin työ- tai opiskelupaikan perässä, ei löydäkään sieltä kohtuuhintaista vuokra-asuntoa.

Tämä vaikuttaa erityisesti pienituloisiin ihmisiin. Kyse on myös siitä, voiko pienituloinen tai matalapalkka-alan työntekijä ylipäättään elää arkeaan Tampereella ja elättää lapsensa yhteiskunnassa, jossa asuminen käy koko ajan kalliimmaksi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Pormestariohjelmaan on merkattu tavoite pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisesta. Tampereen toimenpideohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi 2025-2027 alustavat toimenpiteet sisältävät sen, että kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytykset turvataan. Huomautan, että tämän tulisi sisältää myös niin edulliset vuokra-asunnot, jotka voidaan sisällyttää Kelan toimeentulotuen enimmäisasumismenot alittaviin asuntoihin.

Kysymykseni on:

1. Nyt, kun ARA-rahoituksesta leikataan, mitkä ovat ne konkreettiset toimenpiteet, joilla kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen riittävä määrä turvataan myös tulevaisuudessa?
2. Onko kaupunki tutkinut, että voiko kaupunki hakea rahoitusta kohtuuhintaisia asuntoja varten muualta?
3. Mitä konkreettisia tekoja kaupunki tekee, ja tulee tekemään yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa parantaakseen asunnottomien asemaa sekä lieventääkseen asunnottomuuden negatiivisia vaikutuksia?

Lähteet

Tampereen kaupunginhallitus, 25.3.2025. Asunnottomuus Tampereella ja toimet asunnottomuuden vähentämiseksi <https://tampere.cloudnc.fi/download/noname/%7B1e7e1dde-cb92-4172-994a-50691d07135a%7D/9441037>

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, 2/2025. Asunnottomat 2024.

<https://ysaatio.fi/wp-content/uploads/2025/03/asunnottomat-2024.pdf>

Valtioneuvosto, 2.9.2025. Orpon hallitus: Hallituksen päätökset tukevat alkavaa talouskasvua. <https://valtioneuvosto.fi/-/orpon-hallitus-hallituksen-paatokset-tukevat-alkavaa-talouskasvua>

Yle, 4.5.2025. Pula kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista uhkaa pahentua tulevinä vuosina. https://yle.fi/a/74-20086773?utm_source=social-media-share&utm_medium=social&utm_campaign=ylefiapp

Apulaispormestari Jaakko Mustakallion vastaus Laura Korhosen valtuustokyselyyn:

Valtuustokyselyn vastauksen taustaksi on laadittu perusteellisempi ja raporttina pidempi tarkastelu, joka on saatavissa pyydettäessä.

1. Nyt, kun ARA-rahoituksesta leikataan, mitkä ovat ne konkreettiset toimenpiteet, joilla kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen riittävä määrä turvataan myös tulevaisuudessa?

Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden turvaaminen olemassa olevasta asuntokannasta

Kaupunkikonserniin kuuluu neljä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja rakennuttavaa ja omistavaa yhteisöä: Pirkan Opiskelija-asunnot Oy (opiskelija ja nuorisoasunnot), Tampereen Vuokra-asunnot Oy,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampereen Vuokratalosäätiö sr ja Vilusen Rinne Vuokra-asunnot Oy. Nämä yhteisöt omistivat toukokuussa 2025 yhteensä noin 12 600 kohtuuhintaista vuokra-asuntoa Tampereella. Tampereen Vuokra-asunnot Oy toimii välivuokraajana Y-säätiön omistamien noin 500 erillisen asunto-osakeyhtiöasunnon osalta vuokraten asunnot Y-säätiöltä ja toimien vuokranantajan roolissa asukkaisiin nähden.

Pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelmaa vuosille 2025–2027 tukemaan on perustettu Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Tampereen kaupungin yhteinen Omaan kotiin -hanke, jota ympäristöministeriö rahoittaa 80 % rahoitusosuudella. Tampereen kaupungin toimenpiteet Omaan kotiin -hankkeessa suuntautuvat sen selvittämiseen, kuinka niiden kuntalaisten, jotka ovat kaikista vaikeimmassa asemassa vuokra-asuntomarkkinoilla, asunnonsaamista ja asumisen järjestämistä olisi mahdollista helpottaa. Asunnonsaamista helpotetaan sellaisten mallien avulla, jotka pienentävät vuokranantajille asuttamisesta mahdollisesti aiheutuvaa taloudellista riskiä. Lisäksi Tampereen kaupunki kehittää ruohonjuuritason yhteistyötä eri tahojen (erityisesti kaupungin asumisneuvonta, Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystaloudelliset sekä vuokra-asunto- ja asumisen palvelut) välillä asumisen nivelvaiheissa asumisen turvaamiseksi. Tampereen kaupunki selvittää Omaan kotiin- hankkeessa välivuokrauksen sekä niin kutsutun sosiaalisen vuokra-asumisen prosessin eri toteutusvaihtoehtojen, niiden edellytysten, järjestämisvastuuvaihtoehtojen, kustannusvaikuttavuuden sekä esimerkiksi ihmisvaikutusten arvioinnin. Lisäksi selvitetään, millaista operatiivisen tason yhteistyötä mallien toteuttaminen käytännössä edellyttää.

Valtion tukemien vuokra-asuntojen kohdentuminen pienituloisille Tampereella

Vuoden 2025 alussa otettiin tavallisiin valtion tukemiin vuokra-asuntoihin käyttöön tulorajat. Tulorajan suuruuteen vaikuttavat sekä kotitalouden koko että rakenne. Jo aiemmin asukasvalinnasta ovat rajanneet varallisuusrajat sekä se, että asukkaaksi valitun kotitalouden on ollut oltava hakijakotitalouksista pienituloisin, vähävaraisin ja eniten asunnon tarpeessa oleva. Ympäristöministeriön vuonna 2025 teettämän selvityksen "Tulojen vaikutus asumiseen valtion tukemassa vuokra-asunnossa" mukaan Tampereella tulorajan ylittäneiden asuntokuntien osuus kaikista Tampereella valtion tukemassa vuokra-asunnoissa asuvista on 9,6% vastaten hiukan alle tuhatta asuntokuntaa. Selvityksen mukaan asuntokuntien tulokehitys voi olla hyvinkin dynaamista. Tulotaso voi nousta vähitellen vuosien kuluessa tai sitten muutokset työmarkkina-asemassa voivat nostaa tai laskea tuloja nopeasti.

Tulorajat ylittävien asuntokuntien tunnistaminen edellyttäisi vuokranantajalta jatkuvaa koko asuntokannassa asuvien tulojen seuraamista. Ympäristöministeriön teettämän selvityksen mukaisen oikeudellisen selvityksen perusteella lähtökohtaisesti tulojen valvontaa ei välttämättä voisi toteuttaa taannehtivasti, joten sopimuksia siirtyisi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

tulojen valvonnan piiriin sopimusten uusimisten myötä. Tulorajojen ylittäneiden asuntokuntien määrä todennäköisesti laskisi vuosien mittaan. Ympäristöministeriön teettämän selvityksen mukaan tulorajojen jatkuva seuraaminen sekä selvityksessä tarkasteltu mahdollisuus vuokran korottamista asukkaan tulotason noustessa voivat johtaa siihen, että asukkaat kokevat epävarmuutta asumisen jatkuvuudesta ja kustannuksista. Tämä epävarmuus saattaa heikentää työnteon kannustimia asukkaiden näkökulmasta.

Viime vuosina rakennus- ja rahoituskustannusten nousu sekä korkea inflaatio ovat haastaneet yleishyödyllisiä asuntotoimijoita sekä uusien tai perusparannettavien että ns. vanhojen kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen kohdistamisessa kaikkein pienituloisimmille. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen julkaiseman "Asuntomarkkinakatsaus 1/2025" mukaan valtion tukemien asuntojen vuokrat kallistuivat Tampereella vuonna 2024 4,6% ja vuonna 2025 4,8%.

Kaupunki vaikuttaa kohtuuhintaisten uudisasuntotuotannon rakentumiseen ja kustannuksiin asemakaavoituksen, tontinluovutuksen, tonttivuokrien, valtion tukeman asuntotuotannon lausuntojen sekä monipuolisen yhteistyön ja edunvalvonnan kautta

Tampereen kaupungin tavoitteena on luovuttaa vuosittain rakennusoikeutta kaupungin tontinluovutuksena noin 35 000 k-m² valtion tukemaa, kohtuuhintaista asuntotuotantoa varten. Kyseisten tonttien vuokrahinnoittelu perustuu Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke) hyväksymään hinnoitteluun. Markkinahinnan ja Varkehinnan välinen erotus on ns. SGEI-tukea eli yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tukea. Kaupungin tonttivuokran osuus uudistuotannon kustannusrakenteessa on huomattavan pieni.

Elokuussa 2025 oli Tampereella rakenteilla 1642 kohtuuhintaista asuntoa, joista 602 asunnon rakentaminen on aloitettu kuluva vuonna. Viime vuosina kohtuuhintaisten asuntojen osuus kaikesta asuntotuotannosta Tampereella on kasvanut merkittävästi.

Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025 - 2029 tukee kaupungin strategiaa "Tekemisen kaupunki 2030" ja pyrkii varmistamaan, että Tampereella on tarjolla kohtuuhintaisia, monipuolisia ja ekologisesti kestäviä asumisratkaisuja tulevana vuosina. Kohtuuhintaista asuntotuotantoa tulee edistää täydennys- tai uudisrakentamisen alueilla niin, että asumisen monimuotoisuus eli mm. hallintamuotojen monipuolisuus säilytetään. Tämä tarkoittaa, että kaupunki ohjaa esimerkiksi valtion tukemien vuokra-asuntojen ja vapaarahoitteisten asuntokohteiden sijoittumista niin, että alueellinen segregatio eli haitallinen eriytyminen ei kiihtyisi ja kohtuuhintainen asuminen mahdollistuu eri väestöryhmillä.

Tampereen kaupunki on aktiivisesti lausunut useista asumiseen, asunto- ja sosiaalipolitiikkaan liittyvistä säädöshankkeista. Lausuntojen keskiössä ovat olleet kohtuuhintaisten asumisen turvaaminen, rahoitusmuotojen houkuttelevuus, opiskelija-asuntojen tukeminen, sosiaaliturvaa koskevien

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

säädösmuutosten yhteisvaikutusten arvioinnin riittävyys sekä lausuntoprosessin kehittäminen. Kaupunki korostaa, että valtion toimenpiteillä ei tule edistää segregatiota eikä heikentää pienituloisten hyvinvointia.

Kuntaliitto koordinoi kaupunkien yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja valtakunnallisiin lakiuudistuksiin sekä järjestää työpajoja ja verkostotapaamisia, joissa jaetaan hyviä käytäntöjä ja valmistellaan kuntia koskevia yhteisiä linjauksia. Yhteistyön tavoitteena on varmistaa, että kaupunkien näkemykset tulevat huomioduksi lainsäädännön valmistelussa ja että kuntien erityispiirteet otetaan huomioon esimerkiksi asumisen rahoitusratkaisuissa ja negatiivisen segregatian ehkäisyssä.

Yhteistyö vuokra-asuntotoimijoiden ja Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa sekä seutuyhteistyö

Asunto- ja maapolitiikan linjauskauden 2022–2025 yhtenä merkittävä tavoitteena on ollut kohtuuhintaisen asumisen kumppanuusmallin luominen Tampereen kaupungin, yleishyödyllisten vuokra-asuntotoimijoiden ja Pirkanmaan hyvinvointialueen välille. Jatkamme kumppanuusmallin mukaista yhteistyötä, yhteistyön muotoja kehittäen ja varmistaen mallin palvelevuuden vuokra-asuntotoimijoiden ja asukkaiden näkökulmasta. Kohtuuhintaisen asumisen toteutusedellytysten lisäksi varmistetaan myös vuokra-asuntojen sekä asumisen tuen saatavuus henkilöille, joilla on asumiseen liittyviä haasteita tai tuen tarpeita.

Pirkanmaan hyvinvointialue on asettanut Pirkanmaan hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyökokouksen, jossa käsitellään palveluiden verkkoon, maankäyttöön ja kaavoitukseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Työryhmän tavoitteena on Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluiden verkoston suunnitelmien sekä kuntien maankäytön ja kaavoituksen yhteensovittaminen. Yhteistyökokous järjestetään neljä kertaa vuodessa ja näistä kaksi kohdistetaan asumiselle ja sen kehittämiselle.

Kaupunkiseudun kuntien yhteistyö ja tavoitteellinen asuntopoliittinen työskentely perustuvat kahteen asuntopoliittisen ohjelmaan (2010 ja 2020), jotka on päätetty seutuhallituksen esityksestä jokaisessa seudun kahdeksassa kunnassa. MAL-sopimuksissa oli aina vuodesta 2011 vuoteen 2024 asti kohtuuhintaisten asuntojen seudun ja kuntakohtaiset tavoitteet, joiden toteutumista seurattiin yhdessä valtio-osapuolten kanssa osana MAL-sopimusten seurantaa. Voimassa olevassa MAL5-sopimuksessa ei ole kohtuuhintaisen asuntotuotannon tavoitteita, mutta seudun kunnat ovat sopineet yhdessä kuntakohtaisista tavoitteista, joita seurataan seudullisesti.

2. Onko kaupunki tutkinut, että voiko kaupunki hakea rahoitusta kohtuuhintaisia asuntoja varten muualta?

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampereen kaupunkikonserniin kuuluvissa vuokra-asuntoyhteisöissä on kohtuuhintaista asumista toteutettu sekä korkotuetulla mallilla että vapaarahoitteisena. Asukasvalinnan kriteerit voivat yleishyödyllisellä toimijalla olla samat, rahoitusmuodosta riippumatta.

Yksi vaihtoehto ainakin kaupungin omistamien vuokra-asuntoyhteisöjen kohdalla on harkita kaupungin lainatakauksen mahdollisuutta. Kuten korkotukilainoissa, myös tällaisissa rahoituksissa kaupungin takaus mahdollistaa edullisimman mahdollisen korkokustannuksen rakennuttajalle. Tämä on mahdollista toteuttaa valtiontukisääntöjen puitteissa, sillä kunhan kohteessa asukasvalinta tapahtuu sosiaalisin perustein, toteutuu valtiontukisääntöjen SGEI-poikkeus. Kaupungin takaus mahdollistaa myös Kuntarahoitus Oyj:n lainojen käytön. Kuntarahoitus Oyj on lähes yksin tähän saakka rahoittanut suomalaisen korkotukilainamuodossa myönnetyn rahoituksen.

Kansallisten keinojen lisäksi tulee selvittää, onko esimerkiksi Euroopan investointipankin (European Investment Bank) kautta mahdollista saada rahoitusta suomalaiselle kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle. Monessa muussa Euroopan valtiossa on asuminen enemmän kriisissä kuin Suomessa, joten Suomen asumisen hankkeet eivät nousse kriittisimmiksi rahoituskohteiksi.

EU komissio laatii parhaillaan ensimmäistä kertaa Euroopan kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmaa (European Affordable Housing Plan). Tampere seuraa suunnitelman laatimista ja on jo antanut kesäkuussa 2025 ensimmäisessä kuulemisessa asiantuntijalausunnon. Komissio käynnisti toisen julkisen kuulemisen, joka ulottuu 17.10.2025 saakka, suuren yleisön ja asiantuntijoiden näkemysten keräämiseksi mahdollisista toimintapoliittisista ratkaisuista. Kuulemisen tavoitteena on auttaa Euroopan komissiota tunnistamaan poliittisia toimia kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmaa varten. Näiden toimien tulisi tuoda lisäarvoa Euroopan tasolla, ja niitä tulisi tarvittaessa mukauttaa kansalliselle, alueelliselle ja paikalliselle tasolle. Vaikka EU:lla ei ole mahdollista ohjata suoraan jäsenvaltioiden asumista koskevia lainsäädäntöjä, on EU:lla agendallaan parhaillaan SGEI-tukien (nk. kielletty valtion tuki) uudistaminen, ja näillä uudistuksilla voi olla vaikutusta suomalaiseenkin kohtuuhintaisen asuntotuotantoon.

Euroopan kohtuuhintaisen asumisen suunnitelman laadinnan tueksi EU komissio on perustanut asuntoasioiden neuvoa-antava toimikunnan (Housing Advisory Board). Toimikunta on asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on antaa komissiolle konkreettisia ja riippumattomia poliittisia suosituksia, joita se voi harkita valmistellessaan kohtuuhintaisen asumisen eurooppalaista suunnitelmaa. Tampere keskustelee ja tuo kaupungin tilannetta esiin sen suomalaiselle jäsenelle, Y-säätiön toimitusjohtajalle.

Tampereen edustaja kuuluu EU-alueen isojen kaupunkien Eurocities järjestön työryhmään: Working Group Housing, joka pyrkii mm. nostamaan esiin hyviä käytäntöjä ja antamaan syötteitä EU komissiolle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

sen laatiessa Euroopan kohtuuhintaisen asumien suunnitelmaa. Myös Tampereen ja Pirkanmaan EU-toimisto ja MEP Maria Ohisalonen toimisto työskentelevät aktiivisesti aiheen parissa linkittäen Tamperetta mukaan vaikuttamaan Kohtuuhintaisen asumisen suunnitelman laadinnassa.

3. Mitä konkreettisia tekoja kaupunki tekee, ja tulee tekemään yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa parantaakseen asunnottomien asemaa sekä lieventääkseen asunnottomuuden negatiivisia vaikutuksia?

Toimenpideohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi

Tampereen kaupunki ja Pirkanmaan hyvinvointialue ovat laatineet yhteisen toimenpideohjelman pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä. Vaikka toimenpiteet keskittyvät erityisesti pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen, tavoittelee Tampereen kaupunki yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa kokonaisasunnottomuuden vähentämistä alle 30 henkilöön Pirkanmaan tasoisesti.

Ohjelman toimenpiteet on kehitetty läheisessä yhteistyössä asunnottomuuskeskustan toimijoiden kanssa, jonka lisäksi toimet juurtuvat asunnottomien henkilöiden sosiaalisista olosuhteista kerätyyn laadulliseen tietoon. Asunnottomuuden vähentämistä tavoitellaan erityisesti varmistamalla yhteistyörakenteiden ajankohtaisuus ja kattavuus, varmistamalla kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä, vahvistamalla asumisneuvontaa ja palvelujen operatiivisen yhteistyön rakenteita, vahvistamalla sosiaalipalvelujen oikea-aikaista saatavuutta sekä sosiaali- ja terveystieteiden horisontaalista yhteistyötä, kehittämällä edelleen vuokra-asuntotoimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä sekä asunnottomuuden tilannekuvaa koskevaa tiedontuotantoa. Kaupungilla on pääasiallinen vastuu vuokranantajayhteistyön, asumisneuvonnan toteuttamisen ja kehittämisen sekä asunnottomuutta koskevan tiedontuotannon vahvistamisessa.

Lisäksi kaupunkikonserniin kuuluvat vuokra-asuntotoimijat Tampereen Vuokra-asunnot Oy sekä Tampereen vuokratalosäätiö sr ovat sitoutuneet osoittamaan vuosittain asuntokannastaan yhteensä 180 asuntoa asunnottomuustautaisille asunnonhakijoille.

Asumisneuvonta kaupungin käytännöllisenä keinona edistää oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä

Asumisneuvonta on kohtuuhintaisen asuntotuotannon ohella kaupunkien vaikuttavimpia keinoja puuttua alueensa asunnottomuuskehitykseen. Tampereen kaupungin toteuttaman asumisneuvonnan tavoite kytkeytyykin vahvasti perustuslaillisena toimeksiantona turvattuun velvollisuuteen edistää oikeutta asuntoon ja velvollisuuteen tukea asumisen omatoimista järjestämistä. Toiseksi asumisneuvontatoiminnan tavoite kytkeytyy häätöjen ennaltaehkäisyyn, niiden estämiseen ja asunnottomien henkilöiden kanssa tehtävään

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kannattelemaan työhön, minkä tarkoituksena on kulkea rinnalla asunnottomuuden kaltaisessa perustavanlaatuisen turvallisuuden kriisissä ja tukea suunnitelmallisesti yhdessä muiden palvelujärjestelmän toimijoiden kanssa henkilön mahdollisuuksia vakinaiseen asumiseen sekä varmistaa, että asumisen onnistumiselle on riittävät edellytykset myös tulevaisuudessa. Asumisneuvonnan saavutettavuutta kaikille kuntalaisille on vahvistettu hankkimalla asumisneuvontaa järjestöiltä kohderyhmille, joille virallinen palvelujärjestelmä ei välttämättä näyttäytyä aidosti kokemuksellisesti saavutettavana. Hankkeessa käytetään tukena kokemustoimijoita, joiden kanssa kehitetään taloussensitiivistä ja taloushäpeän tunnistavaa työtettä.

Tiedontuotannon tukeminen

Kunnat vastaavat asunnottomuuslaskennan toteuttamisesta vuosittain Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen tietopyynnön perusteella. Tampereen kaupunki on kehittänyt pitkäjänteisesti asunnottomia henkilöitä koskevaa tiedonkeruuta yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Asunnottomuutta koskevasta tiedonkeruusta tiedetään, että noin joka kymmenes asunnoton tamperelainen on muuttanut toisesta kunnasta vailla vakinaista asuntoa siten, että asuminen on päättynyt jo toisessa kunnassa asuessa.

Tampereen kaupunki ja Pirkanmaan hyvinvointialue tekevät läheistä yhteistyötä asunnottomien määrää sekä sosiaalisia olosuhteita koskevan arvion toteuttamisessa. On keskeistä, että kunnat laativat arvion asunnottomuuden esiintymisestä alueellaan, jotta asumista vaarantaviin olosuhteisiin voidaan vastata kunnassa, jossa olosuhteet syntyvät, eikä näiden henkilöiden tarvitse muuttaa esimerkiksi Tampereelle saadakseen tosiasiallista tarvettaan vastaavia palveluja. Tampereen kaupunki kehittää yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa mallin asunnottomuutta kokevien henkilöiden määrää koskevan tiedonkeruun tukemiseksi, mikä on myös muiden Pirkanmaan kuntien käytössä. Lisäksi Tampereen kaupunki kerää vuonna 2025 tietoa asunnottomuusriskissä olevista henkilöistä sekä heidän olosuhteistaan palvelujen kehittämisen tueksi.

Yhteenveto asunnottomuuden kielteisiä vaikutuksia vähentävästä työstä asunnottomuuspolun aikana

Tampereen kaupungin järjestämän asumisneuvonnan työskentelyorientaatio on kaksiosainen: asumisneuvonnan työskentelyorientaation turvin voidaan vastata episodisiin ohjauksen ja neuvonnan tarpeisiin tarjoamalla asiakkaan toimintakykyyn mitoitettuja ohjauskohtaamisia esimerkiksi asunnon hakemisen tueksi. Lisäksi asumisneuvonta voi tarvittaessa työskennellä pidempään rinnalla kulkien kotisuhteen ja asumisen valmiuksien vahvistamiseksi. Asumisneuvonnan työskentely kohdentuu erityisesti niihin henkilöihin, joilla ei ole välitöntä sosiaalihuollon tarvetta, joka liittyisi asumisen kysymyksiin.

Hyvinvointialueen sosiaalihuolto puolestaan työskentelee tavoitteellisesti sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin asunnottomuutta kokevien

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kanssa. Työskentelyssä rakennetaan yksilön tai perheen tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus sekä seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta. Hyvinvointialueella on toteutettu toiminnallista kehittämistä pyrkimyksenä turvata se, että asunnottomuutta kokevan palvelutarve arvioitaisiin viipymättä, eikä asunnoton henkilö joutuisi jonottamaan sosiaalihuollon palveluihin.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 16

Valtuustokysely kotouttamisen suomen kielen opiskelumahdollisuuksista - Johanna Kirjavainen

TRE:5044/04.00.01/2025

Päätös

Merkittiin.

Perustelut

Johanna Kirjavaisen valtuustokysely kotouttamisen suomen kielen opiskelumahdollisuuksista

Tuoreimpien tietojen perusteella Tampereen väestönkasvu nojautuu nyt ja tulevaisuudessa yhä vahvemmin maahanmuuttoon. Tänä vuonna Tampereelle on muuttanut jo lähes 2000 maahanmuuttajaa, ja kaupungin asukkaista jo 11,4 % on vieraskielisiä, eli puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia.

Tampereen kaupungin kotouttamispalvelut tarjoavat maahanmuuttajille suomen kielen opetusta osana kotoutumiskoulutusta. Koulutuksen tavoitteena on edistää kielellisiä, yhteiskunnallisia ja kulttuurisia valmiuksia, jotka tukevat työllistymistä ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Käytännössä kielikurssien saatavuudessa on kuitenkin merkittäviä ongelmia. Useat maahanmuuttajat ovat raportoineet jopa kahdeksan kuukauden jonoista, mikä viivästyttää heidän mahdollisuuksiaan oppia kieltä, työllistyä ja toimia osana yhteiskuntaa. Tilanne on vakava, sillä kielitaito on keskeinen edellytys työsaannille, opiskelulle, arjessa selviytymiselle ja osallisuudelle. Mitä pidempään ihmiset joutuvat odottamaan kursseille pääsyä, sitä enemmän riski syrjäytymiseen, työttömyyteen ja ulkopuolisuuden kokemuksiin kasvaa.

Suomen kielen oppiminen on paitsi maahanmuuttajan oikeus, myös kaikkien meidän kaupunkilaisten etu. Jos emme huolehdi siitä, että ihmiset pääsevät nopeasti kielenopetukseen, kasvavat kustannukset myöhemmin työttömyyden, sosiaalipalveluiden tarpeen ja syrjäytymisen kautta.

Kysynkin seuraavaa:

1. Mikä on tällä hetkellä Tampereen kotouttamispalveluiden kielikurssien keskimääräinen odotusaika, ja kuinka montaa henkilöä jonot koskevat?
2. Mitä toimenpiteitä kaupunki aikoo tehdä jonojen purkamiseksi ja nopeuttamiseksi?

Ongelmaa pahentaa se, että Suomen hallitus on linjannut mittavia leikkauksia kotoutumisen resursseihin. Tämä herättää huolen siitä, miten Tampere pystyy jatkossa tarjoamaan riittävän laadukkaat ja saavutettavat palvelut maahan muuttaneille, kun palvelujen kysyntä ei ole vähenemässä, päinvastoin.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

3. Miten Tampere valmistautuu hallituksen leikkausten vaikutuksiin kotouttamispalveluissa, jotta kotoutumisen perusedellytyksiä, kuten kielen oppimista, ei vaaranneta?

Apulaispormestari Jaakko Mustakallion vastaus Johanna Kirjavaisen valtuustokyselyyn:

Taustaa

Työvoimapalvelujen TE24-uudistus siirsi työvoimapalvelujen järjestämisen valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023, järjestämislaki) voimaantulon myötä TE-toimistot lakkautettiin ja osa ELY-keskusten tehtävistä (palveluhankinnat) siirtyi uusien työvoimaviranomaisten vastuulle. Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluvat Akaa, Juupajoki, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Tampere toimii työllisyysalueen vastuukuntana ja järjestää ja tuottaa työllisyysalueellaan laissa työvoimaviranomaiselle säädetyt tehtävät sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaiset tehtävät kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Kotoutumisen palveluihin on vaikuttanut TE24-uudistuksen lisäksi merkittävästi myös 1.1.2025 voimaan tullut KOTO24-uudistus. Uusi laki kotoutumisen edistämisestä lisäsi kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisessä ja suuntasi kotouttamista vahvemmin työllisyyttä tukevaksi. Laissa säädettyä kotoutumisaikaa on lyhennetty, ja jatkossa kuntien on saavutettava merkittäviä työllisyysvaikutuksia jo kotoutumisaikana. Työnhakijana olevien kotoutumiskoulutukset järjestetään osana työllisyysalueiden työvoimakoulutuksia ja palvelut rahoitetaan työllisyysalueiden budjetista. Tampereen kaupunki toimii vastuukuntana Tampereen seudun työllisyysalueella ja huolehtii kotoutumiskoulutusten hankinnoista Tampereen seudun työllisyysalueen budjetin puitteissa. Kotoutumiskoulutusten järjestämisestä ja kohderyhmästä säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (681/2023) ja kotoutumiskoulutusten sisältö on säädelty Opetushallinnon opetussuunnitelmalla, joka on viimeksi päivitetty 2022.

1. Mikä on tällä hetkellä Tampereen kotouttamispalveluiden kielikurssien keskimääräinen odotusaika, ja kuinka montaa henkilöä jonot koskevat?

Tampereen seudun työllisyysalueen järjestämisvastuulle kuuluviin työvoimakoulutuksena järjestettäviin kotoutumiskoulutuksiin jonotti vuoden 2025 alussa yli 700 henkilöä. Jono siirtyi valtion TE-toimistosta työllisyysalueen hallinnoitavaksi, kun TE- ja KOTO24 -uudistukset saatiin päätökseen ja Tampereen seudun työllisyysalue aloitti toimintansa 1.1.2025. Lisäksi valtiolta työllisyysalueelle siirtyivät Pirkanmaan ELY-keskuksen kilpailuttamat ja hallinnoimat kotoutumiskoulutusten puitesopimukset. Kotoutujien ja vieraskielisten palvelut on Tampereen seudun työllisyysalueella keskitetty kansainvälisen osaamisen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

palveluyksikköön, joka tunnetaan vuoden 2025 brändiuudistuksen jälkeen nimellä International House Tampere (IHT). IHT huolehtii myös kotoutumiskoulutusten koordinaatiosta ja asiakasohjauksesta.

Vuoden 2025 aikana Tampereen seudun työllisyysalueella hankittiin kotoutumiskoulutusten aloituspaikkoja yli 900 kappaletta. Jonotusajat ovat lyhentyneet selkeästi kuluvan vuoden aikana. Valtiolta siirtyneiden kotoutumiskoulutusten jonotusaikojen pituus oli noin yksi vuosi, ja jonotusaika on kuluvan vuoden aikana onnistuttu puolittamaan 4–6 kuukauteen.

Huomioitavaa on myös, että kotoutumiskoulutuksia aloitetaan neljä kertaa vuodessa ja tavoitteena on lyhentää keskimääräistä jonotusaikaa entisestään vuoden 2026 aikana. Kotoutumiskoulutuksia toteutetaan tällä hetkellä kolmessa kotoutumiskokonaisuudessa: Ammatillinen kotoutumiskoulutus, Asiantuntija- ja alueellinen verkkokoulutus sekä Tuettu kotoutumisen polku. Näistä Ammatilliseen kotoutumiskoulutukseen on kohdistunut asiakasmäärissä yli puolet kotoutumiskoulutusten jonoista. Ammatilliseen kotoutumiskoulutukseen on tehty vuoden 2025 aloitusmäärien lisäyksiä kesällä ja syksyllä jonojen pienentämiseksi.

International House Tampereen palvelun kautta tapahtuu myös kotoutuja-asiakkaiden ohjaus moniin vapaan sivistystyön kielikoulutuksiin, jotka eivät ole työllisyysalueen järjestämisvastuulla, esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidon opetukseen. Näissä jonotusaika saattaa olla yksittäistapauksissa pidempi.

2. Mitä toimenpiteitä kaupunki aikoo tehdä jonojen purkamiseksi ja nopeuttamiseksi?

Kotoutumiskoulutusten puitesopimusten viimeinen optiovuosi on vuosi 2026. Koulutuksia on tarkoitus kehittää ja uudelleen kilpailuttaa vuoden 2026 aikana siten, että uudet palvelut ovat käytössä vuoden 2027 alusta. Tampereen kaupungilla suunnitellaan toimenpiteitä myös muun kielikoulutuksen kuin työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen kehittämiseksi ja lisäämiseksi palvelemaan kohderyhmää paremmin. Kokonaisuuden suunnittelussa ja valmistelussa tavoitellaan, että kotoutuja-asiakkaat pääsisivät aloittamaan suomen kielen opinnot enintään kolmen kuukauden kuluttua ensimmäisen kotoutumissuunnitelman laatimispäivästä joko omaehtoisesti tai työvoimakoulutuksena. Tämän lisäksi Tampereen seudun työllisyysalueelle valmistellaan kielikoulutuskokonaisuutta myös työvoiman ulkopuolisille maahan muuttaneille kotivanhemmille.

Asiakasmäärät ovat voimakkaassa kasvussa ulkomailta suuntautuvan muuton myötä, mikä edellyttää myös joustavien kotoutumista tukevien palvelujen rakentamista työelämälähtöisesti. Vuoden 2026 aikana käynnistetään kotoutumispalvelujen uudistaminen, jonka tavoitteena on rakentaa nopeammin työelämään suuntaaville ammatillista kielitaitoa tukevaa koulutusta ja huomioida paremmin alkuvaiheen kielitaidon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

monimuotoisen kehittämisen väylät. Tavoitteellinen kielenoppiminen on tarkoitus rakentaa osaksi työllisyyden ja kotoutumisen palvelutuotantoa.

3. Miten Tampere valmistautuu hallituksen leikkausten vaikutuksiin kotouttamispalveluissa, jotta kotoutumisen perusedellytyksiä, kuten kielen oppimista, ei vaaranneta?

Tampereen kaupunki käy tiivistä vuoropuhelua C6-kaupunkien, Kuntaliiton ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa koskien hallituksen leikkausten vaikutusten arviointia ja mahdollisia lainsäädäntömuutoksia. Leikkausten kokonaisvaikutusta on vielä tässä vaiheessa vaikeaa arvioida, koska rahoituksen määrään vaikuttaa oleellisesti kansainvälistä suojelua saavien määrä kunnassa. Ukrainan pakolaistilanteen vuoksi kansainvälistä suojelua saavien määrä on kasvanut Suomessa ja Tampereella. Jos ukrainalaisten muuttajien määrä jatkaa samalla tasolla kuin edellisvuonna, voivat vaikutukset edellisen vuoden kokonaisrahoitukseen verrattuna olla kohtalaisia. Vaikka valtion rahoituksen maksuperusteet muuttuvat, kokonaisrahoitus voi pysyä melko samana.

Rahoituksen leikkausten arvioidaan vaikuttavan kaupungin talouteen erityisesti vuodesta 2027 alkaen, jolloin valtio ei enää pääsääntöisesti maksa kuntakohtaisia korvauksia esimerkiksi vuonna 2024 Suomeen saapuneista ukrainalaisista. Vaikutusten vuoden 2026 talousarvioon arvioidaan olevan kohtalaisia ja leikkauksen kohteena oleva pakolaisten laskennallisen rahoituksen määrän arvioidaan olevan noin 4,9 milj. euroa, eli rahoituksen vähentymistä kuluvaan vuoden talousarviosta on noin 450 000 euroa. Suurimmat vaikutukset leikkauksista tulevat kohdistumaan Työllisyys- ja kasvupalveluihin johtuen siitä, että merkittävimmät budjettiallokoinnit kohdistuvat työikäisten asiakkaiden kotoutumista ja kielen oppimista tukeviin palveluihin sekä niihin liittyviin lakisääteisiin viranomastehtäviin. Arviot muutoksista valtion rahoitukseen on huomioitu vuoden 2026 kehysvalmistelussa.

Lisätietoja:

Mari Taverne
Palvelujohtaja
Työllisyys- ja kasvupalvelut
mari.taverne@tampere.fi
Puh. 040 801 2686

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 17

Valtuustokysely painotusopetuksen tulevaisuudesta Tampereella - Ida Leino ja Saija Pitkänen

TRE:5227/12.00.01/2025

Päätös

Merkittiin.

Perustelut

Ida Leinon ja Saija Pitkäsen valtuustokysely painotusopetuksen tulevaisuudesta Tampereella

Tampereen perusopetuksessa on mahdollista valita opetus muutaman eri painopisteen mukaisesti oman harrastuneisuuden ja mielenkiinnon mukaan. Painotettua opetusta järjestetään esimerkiksi liikunnassa, musiikissa, kuvataiteessa, kielissä sekä matemaattis-luonnontieteellisissä aineissa. Uusimpana painotusopetuksena on tarjolla sirkusta. Painotusopetus alkaa joko kolmannelta tai seitsemänneltä luokalta ja jatkuu perusopetuksen loppuun.

Painotusopetus antaa lapselle samanhenkisen ryhmän, jossa paitsi opitaan kaikki opetussuunnitelmaan kirjatut asiat, myös harrastetaan yhdessä kaikille mieluista taidetta tai taitoa. Opetus antaa erilaisista perhetaustoista tuleville lapsille mahdollisuuden harjoittaa taitojaan laadukkaassa opetuksessa. Nämä tunnit saattavat olla monelle koulupäivien kohokohtia, jolloin saa kokea onnistumisen kokemuksia. Painotusluokkien ryhmähenki ja ilmapiiri ovat kokemusten mukaan poikkeuksellisen hyviä, eikä kiusaamista tai syrjimistä koeta usein.

Erilaiset musiikki- ja taideharrastukset tukevat kaikkea muuta oppimista ja lisäävät hyvinvointia ja tällä on osin varmasti vaikutusta myös keskimääräistä parempiin oppimistuloksiin. Painotusluokkien opettajat eivät saa työstään erillistä korvausta ja painotusopetuksessa käytettävät välineet ovat koko koulun käytössä. Opetus ei siis itsessään kustanna kaupungille enempää kuin ei-painotettu opetus.

Tampereella on kiinnitetty erityistä huomiota myös yhdenvertaisuusnäkökulmaan. Painotettua opetusta löytyy eri puolilta kaupunkia erilaisilta alueilta, jolloin erilaisista taustoista tulevat lapset hakeutuvat koulupolulta mahdollisesti poikkeavasti tai tietty painotus jollakin alueella houkutteleeikin muuttamaan sinne. Painotettua opetusta voidaan parhaimmillaan hyödyntää myös segregaatoin ehkäisemisessä. Painotettuun opetukseen hakeutumisen tulisi olla helppoa ja houkuttelevaa jokaiselle oppilaille. Opetus on kaikille avointa ja tarjoaa maksuttoman mahdollisuuden harjoittaa mieleistä taitoa, johon ei välttämättä muuten olisi mahdollisuutta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampere profiloituu vetovoimaisena kaupunkina, jonka yksi vetovoimatekijä on kattava ja laadukas kulttuuri- ja urheilutarjonta. Painotusopetuksen kautta kaupungilla on mahdollisuus kasvattaa omista kuntalaisistaan tulevaisuuden vetovoimatekijöitä, osaajia ja ammattilaisia.

Useissa tutkimuksissa ja opinnäytetöissä on tultu samaan johtopäätökseen siitä, että painotusopetuksessa opiskelleet oppilaat ovat kokeneet koulupolkunsa mielekkääksi. Tällainen ilmapiiri lienee tavoittelemisen arvoinen jokaiseen kouluun ja oppilasryhmään.

Kysymyksen esittivät apulaispormestari ja viranhaltijat:

1. Millaisilta painotetun opetuksen tulevaisuus ja mahdollisuudet näyttävät Tampereella?
2. Millaisia toimenpiteitä kaupunki on tehnyt painotetun opetuksen saavutettavuuden eteen ja miten erilaisista taustoista tulevia oppilaita tuetaan hakeutumaan painotettuun opetukseen?
3. Mitä käytänteitä ja suunnitelmia kaupungilla on painotetun opetuksen osaamisen hyödyntämiseksi laajemmin perusopetuksessa?

Apulaispormestari Anne-Mari Jussilan vastaus Ida Leinon ja Saija Pitkäsen valtuustokyselyyn:

Painotetun opetuksen tulevaisuus ja mahdollisuudet Tampereella

Painotettu opetus on vakiintunut osaksi Tampereen perusopetuksen opetussuunnitelmaa, ja kaupungissa tarjotaan laajasti erilaisia painotuksia eri kouluissa:

3. luokka

- Kuvataide: Tammelan koulu
- Urheilu elämäntapana: Sammon koulu, Tesoman koulu (jatkuu 7–9 vuosiluokilla)
- Musiikki: Ahvenisjärven koulu, Linnainmaan koulu, Wivi Lönnin koulu/Pispalan koulu, Tampereen yliopiston Normaalikoulu

7. luokka

- Englanti: Tampereen kansainvälinen koulu
- Kokeellinen tiede: Etelä-Hervannan koulu
- Kuvataide: Juhannuskylän koulu
- Luova muotoilu: Kaarilan koulu
- Latina: Juhannuskylän koulu
- Kasva urheilijaksi: Hatanpään koulu, Sammon koulu, Tesoman koulu
- Matematiikka: Takahuhdin koulu
- Matematiikka-luonnontieteet: Tesoman koulu
- Media: Kämnniemen koulu
- Musiikki: Linnainmaan koulu, Ahvenisjärven koulu, Wivi Lönnin koulu, Tampereen yliopiston normaalikoulu
- Sirkustaide: Tampereen yliopiston normaalikoulu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- Teknologia: Kaukajärven koulu

Hakijamäärät ja kiinnostus painotuksiin

Syksyllä 2025 kolmannen luokan painotuksiin jätettiin 235 hakemusta ja hakijoita oli 212. Musiikkipainotus osoittautui selvästi suosituimmaksi ja houkutteli runsaasti hakijoita myös oman koulupiirin ulkopuolelta.

Seitsemännennen luokan painotuksiin saapui yhteensä 834 hakemusta, hakijoita oli 657. Tämä kertoo painotetun opetuksen laajasta kiinnostavuudesta. Suosituin oli Kasva urheilijaksi -painotus (269 hakijaa, noin kolmannes kaikista hakemuksista). Kuvataiteen painotukseen haki 145 oppilasta, joista 14 ulkopuolisia, mikä kertoo laajasta vetovoimasta. Myös matematiikka, latina, englanti, musiikki ja teknologia keräsivät tasaisesti 45–60 hakijaa. Uudemmat ja pienemmät painotukset, kuten sirkustaide (43 hakijaa), luova muotoilu (25) ja kokeellinen tiede (17), houkuttelivat maltillisen mutta monipuolisen hakijajoukon. Sirkustaiteeseen haki suhteellisesti eniten ulkopuolisia (13/43), mikä osoittaa uuden painotuksen kiinnostavuutta.

Osa painotuksista kiinnosti erityisesti oman koulun oppilaita, mikä voi liittyä rajalliseen tunnettuuteen tai siihen, että painotus vastaa juuri kyseisen koulun oppilaiden toiveisiin. Toisaalta painotukset lisäävät oman koulun vetovoimaa, kun perheet huomaavat laadukkaat vaihtoehdot lapsen kiinnostusten tukemiseen. Näin painotettu opetus tukee lähikoulun asemaa alueen lasten ensisijaisena koulupaikkana ja ehkäisee oppilaiden siirtymistä muihin kouluihin, vahvistaen kouluyhteisön pysyvyyttä ja yhteisöllisyyttä.

Painotetun opetuksen tuntimäärät ja opetussuunnitelma

Tampereella painotetun opetuksen tuntimäärät perustuvat valtakunnalliseen tuntijakoon, jossa vuosiluokille 1–9 on varattu yhteensä yhdeksän vuosiviikkotuntia valinnaisia aineita varten. Näitä tunteja käytetään painotetun opetuksen järjestämiseen, ja jokaiselle painotukselle on laadittu oma kuntakohtainen tuntijako.

Koulujen opetussuunnitelmissa kuvataan painotuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointiperusteet, jolloin oppilas ja huoltaja voivat tutustua niihin ennakolta. Tämä lisää läpinäkyvyyttä sekä mahdollistaa harkitun päätöksenteon. Selkeä rakenne helpottaa opiskelusta kiinnostuneiden oppilaiden ja huoltajien ymmärrystä siitä, millaista opiskelu painotuksessa käytännössä on.

On tärkeää huomioida, ettei painotetun opetuksen tavoitteena ole luoda kouluun erillistä toimintakulttuuria tai pysyviä ryhmiä, jotka voisivat lisätä eriytymistä. Tavoitteena on, että painotuksen hyödyt, erityisosaaminen ja kokemukset ovat koko kouluyhteisön käytettävissä esimerkiksi valinnaisaineissa, projekteissa ja tapahtumissa. Näin painotetun opetuksen osaaminen ulottuu kaikkien oppilaiden arkeen.

Painotetun opetuksen haasteet ja mahdollisuudet

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Terhi Pasu (2025) on väitöksessään ([Painotettu opetus kaupunkikouluissa Suomessa: painotetun opetuksen oppilasvalikointi ja -ryhmittely, opetussuunnitelmat ja alueellinen sijoittaminen 2020-luvun alussa - UTUPub](#)) todennut, että painotettu opetus herättää keskustelua tasa-arvosta ja koulutuksen saavutettavuudesta. Pasu huomauttaa, että todellisuus ei aina vastaa ihanteita: kun vain osa oppilaista pääsee painotettuun opetukseen, ja erityisesti musiikin ja liikunnan painotuksissa perheen taloudellinen asema voi vaikuttaa mahdollisuuksiin, on vaarana, että oppilaat jakautuvat pysyviin ryhmiin. Tämä voi luoda ”kuplia” koulun sisälle ja vähentää eri taustoista tulevien lasten kohtaamisia, mikä haastaa koulun perustehtävää ja voi lisätä kilpailua sekä korostaa perhetaustan merkitystä valinnoissa, vaikka tavoitteena on tukea tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä.

Toisaalta painotettu opetus tarjoaa paljon myönteisiä mahdollisuuksia, sillä kun oppilas saa syventää osaamistaan omalla kiinnostusalallaan, se vahvistaa usein sekä motivaatiota että kouluviihtyvyyttä. Painotuksen kautta syntyy vahvaa ryhmähenkeä ja vertaistukea, jotka tukevat oppimista ja hyvinvointia. Painotuksen ansiosta valinnaisaineiden tarjonta voi olla monipuolisempaa myös muille oppilaille; esimerkiksi kuvataiteen painotuskoulussa valinnaisaineet voivat sisältää laajempia ja syvällisempiä kokonaisuuksia, joihin kaikki oppilaat voivat osallistua.

Musiikkipainotus voi näkyä koulun arjessa tapahtumina, konserttina ja juhlina, jolloin koko kouluyhteisö pääsee osalliseksi painotuksen tuomista elämyksistä. Teknologiapainotuksen kouluissa oppilaat voivat toimia vertaistutoreina ja tukea henkilöstöä ja muita oppilaita uusien teknologioiden hyödyntämisessä. Painotetun opetuksen henkilökuntaa voidaan kouluttaa erityisosaamisalueilla, ja osaaminen näkyy koulun toiminnassa esimerkiksi pedagogisina innovaatioina, uusina opetusmenetelminä, yhteisopettajuutena sekä yhteisöllisyyden vahvistumisena.

Keravalla on kehitetty painotuspolkumalli, jossa seitsemäsluokkalaiset valitsevat keväällä oman painotuspolkunsa neljästä teemasta: taiteet ja luovuus, liikunta ja hyvinvointi, kielet ja vaikuttaminen sekä tieteet ja teknologia. Valitun teeman sisältä oppilas valitsee yhden pitkän valinnaisen aineen (koko 8.–9. luokan ajaksi) sekä kaksi lyhyttä valinnaisainetta kahdeksannelle ja yhdeksännelle luokalle. Poluilla on mahdollista valita useammasta oppiaineesta muodostettuja kokonaisuuksia. Tavoitteena on oppilaiden yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu sekä monialaisen yhteistyön vahvistaminen eri oppiaineiden välillä.

Nykyiset ja kehitettävät toimenpiteet painotetun opetuksen saavutettavuuden edistämiseksi ja oppilaiden tukemiseksi

Painotettu opetus on jo nyt monipuolinen ja saavutettava osa Tampereen perusopetusta, mutta kehitystyötä jatketaan eriytymisen ehkäisemiseksi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

1. Soveltuvuuskokeet ja valintaperusteet on jo laadittu selkeästi, mikä tukee hakijoiden yhdenvertaista kohtelua ja läpinäkyvää valintaprosessia.
2. Ulkopaikkakuntalaiset voivat hakea painotettuun opetukseen, mikäli paikkoja jää täyttämättä
3. Sekaryhmien hyödyntäminen on vähentänyt luokkien välistä eriytymistä ja tukenut tasa-arvon toteutumista.
4. Infoiltoja sekä viestintää huoltajille järjestetään jo nyt, mikä auttaa perheitä ymmärtämään painotusten mahdollisuuksia ja tukee hakuprosessia.
5. Painotustarjonnan kehittämisessä vahvistetaan hajautettua mallia, jossa painotukset sijoittuvat laajasti eri puolille kaupunkia.
6. Tavoitteena on tuottaa ja jakaa entistä monipuolisempia monikielisiä esittelyvideoita ja materiaaleja painotetuista opetuksista, hakuprosessista ja koulujen arjesta, jotta tieto tavoittaa paremmin kaikki perheet.
7. Kehittämisen kohteena on järjestää infoiltoja ja keskustelutilaisuuksia, joissa hyödynnetään tulkkia ja kieliavustajia, jotta kaikki perheet saavat tarvitsemansa tiedon omalla äidinkielellään. Lisäksi varmistetaan, että maahanmuuttajataustaisilla perheillä on mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen hakuprosessissa ja painotusten valinnassa

Painotetun opetuksen osaamisen hyödyntäminen laajemmin perusopetuksessa

- Kehitetään painotetun opetuksen rakenteita niin, että laadukas perusopetus on jokaisen lapsen ulottuvilla riippumatta taustasta. Eriyistä huomioita kiinnitetään valinnaisaineiden laajuuteen ja laatuun, jotta jokainen oppilas voi löytää itseään kiinnostavia opintoja myös omasta lähikoulustaan. Näin tuetaan lähikoulujen houkuttavuutta ja edistetään tasa-arvoa sekä ehkäistään koulun sisäistä ja alueellista eriytymistä.
- Selvitetään ja kehitetään mahdollisuuksia ottaa käyttöön Keravan painotuspolkumalli tai vastaava ratkaisu.
- Painotusten suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan niiden laajempi vaikutus kouluyhteisöön ja opetuksen kehittämiseen.
- Painotuksissa syntyvää osaamista hyödynnetään ja jaetaan esimerkiksi henkilökunnan tutoroinnin, valinnaisaineiden monipuolistamisen sekä yhteisöllisyyttä vahvistavien toimintamuotojen kautta.

Liitteet

1 Kooste painotushauista lv 2024-2025